УДК 657.4: 338.32
JEL L74, M40, O10, O33
DOI 10.33244/2617-5932.5.2020.98-107

В. М. Краєвський,
д.е.н., професор
e-mail: kraevskyvm@ukr.net
ORCID ID 0000-0003-3513-3666;
К. С. Пінчук,
Університет ДФС України
e-mail: k_pinchuc@ukr.net
ORCID ID 0000-0002-5160-8126

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ У БУДІВНИЦТВІ

Ефективно налагоджений управлінський облік та внутрішньогосподарський контроль у будівництві є базою для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень. Обґрунтовано організаційно-методичні аспекти будівництва, що впливають на побудову системи обліку та внутрішньогосподарського контролю. Доведено, що для запобігання порушень у будівництві потрібно посилити узгодженість між управлінським обліком і внутрішньогосподарським контролем. Визначено, що ефективно налагоджена система управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю в будівництві дозволить приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Ключові слова: *управлінський облік, внутрішньогосподарський контроль, бухгалтер, контролер, будівельно-монтажні роботи, будівництво.*

В. Н. Краевский, Е. С. Пинчук. Совершенствование управленческого учета и внутрихозяйственного контроля в строительстве

Эффективно настроенный управленческий учет и внутрихозяйственный контроль в строительстве является базою для принятия экономически обоснованных управленческих решений. Обоснованно организационно-методические аспекты строительства, которые влияют на построение системы учета и внутрихозяйственного контроля. Доказано, что для предотвращения нарушений в строительстве нужно усилить системность взаимоотношений между управленческим учетом и внутрихозяйственным контролем. Определено, что эффективно настроенная система управленческого учета и внутрихозяйственного контроля в строительстве предоставит возможность принимать обоснованные управленческие решения.

Ключевые слова: *управленческий учет, внутрихозяйственный контроль, бухгалтер, контролер, строительно-монтажные работы, строительство.*

Метою статті є дослідження існуючих проблем та удосконалення організаційно-методичних аспектів управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю в будівництві.

© Краєвський В. М., Пінчук К. С., 2020

Постановка проблеми. Конкуренція і ризик у новій системі господарювання неминучі, а тому їм повинна протидіяти ефективна організація внутрішнього управління підприємством. Доцільність управлінських рішень має прямо пропорційну залежність від достатності, об'єктивності та достовірності отриманої обліково-аналітичної інформації. Особливо це стосується підприємств будівельного комплексу, тому що разом з іншими галузями вони забезпечують економіку України основними засобами.

Будівництво є провідною галуззю економіки, де вирішуються життєво важливі проблеми структурної перебудови матеріальної бази усього виробничого потенціалу країни, а також розвитку невиробничої сфери. Від ефективного функціонування будівельного комплексу багато в чому залежать як темп виходу з глобальної кризи, так і конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Кожне будівельне підприємство та його структурний підрозділ повинен володіти повною інформацією про рівень і структуру поточних витрат на виробництво будівельної продукції. У цих умовах виникає потреба у подальшому удосконаленні системи управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю виконаних будівельно-монтажних робіт у будівництві, що й обумовило актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особлива увага науковців до розвитку управлінського обліку викликана його унікальним значенням для кожного підприємства та галузевими особливостями, які визначають його організацію і провадження. Так, питанням удосконалення формування облікової інформації для різних потреб управління присвятили свої праці як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Зокрема, необхідність й ефективність децентралізації обліку розглядали Дж. Беббінгтон та ін. [11], а свої пропозиції щодо класифікації та систематизації видів обліку надає Е. А. Супрунова [12]. У праці М. Холла [13] піднімаються актуальні проблеми організації системи обліку, яка забезпечить індивідуальні інформаційні потреби зацікавлених осіб. Також серед зарубіжних авторів заслуговують на увагу праці Х. Андерсона, Г. Александера, С. Барнеса, Г. Бірмана, Г. Велша, Р. Г. Еклеса, Я. В. Соколова, М. Фрідмана, Е. Хендріксена, У. Шарпа, С. Шмідта, Р. Шортріджа та інших, в яких висвітлено різні аспекти бухгалтерського обліку й контролю у будівництві.

Ставлення до методики та організації обліку і контролю виконання будівельно-монтажних робіт у вітчизняних учених-економістів різне. Так, професор М. І. Бондар [1] зробив вклад в розвиток методики та організації обліку будівельно-монтажних робіт через удосконалення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Водночас інвестиційна діяльність підприємств включає операції з капітальними та фінансовими інвестиціями, а будівельно-монтажні роботи є складовою капітальних інвестицій. Професор В. М. Диба [4] досліджував організацію обліку й аналізу виконання будівельно-монтажних робіт через операції з необоротними активами. Професор Я. О. Ізмайлов [5] розглядав методику та організацію обліку й аналізу капітального інвестування, що є більш узагальненим процесом, який включає в себе будівельно-монтажні роботи. Професорка С. В. Свірко [8] досліджувала організацію і методику обліку будівельно-монтажних робіт у бюджетних установах, які мають іншу специфіку, ніж приватні суб'єкти господарювання.

Враховуючи напрацювання українських і зарубіжних фахівців з обліку та контролю, варто констатувати, що організаційно-методичні питання, які пов'язані з обліком і

контролем у будівництві, не знайшли однозначного вирішення і потребують більш детального дослідження.

Виклад основного матеріалу. Будівельний комплекс сьогодні – це досить розгалужена, без можливостей управління з єдиного чи декількох центрів велика кількість самостійних господарюючих суб'єктів, що мають свої специфічні особливості та окремі системні цілі. У межах недостатнього будівельного ринку України, за відсутності конкуренції, коли переважну частину будівельних підрядів отримують, минаючи тендери (торги), не відбуваються зміни у напрямі досконалої конкуренції, а також вирівнювання умов функціонування та підвищення суспільних вимог до підрядників. Це визначає істотні як регіональні, так і внутрішньорегіональні відмінності в рівнях цін, зобов'язаннях сторін, рівнях рентабельності, у складі договірних цін, тривалості будівництва і ряді інших факторів.

Складності вивчення аспектів будівництва полягають у різноманітності організаційних і господарських форм процесу будівельного виробництва, великій кількості учасників, що мають різні функціональні цілі і завдання, а також залежно самого процесу будівельного виробництва від природних умов. У процесі будівельного виробництва, як правило, беруть участь: інвестори – замовники – проєктувальник – генпідрядник – спеціальні субпідрядні організації. Крім цих безпосередніх учасників будівельного процесу, у створенні будівельної продукції беруть участь десятки заводів-виробників технологічного устаткування, будівельних машин і матеріалів тощо, кожний з яких прагне насамперед одержання максимально можливого доходу (прибутку).

Будівельна галузь має певні особливості, які притаманні тільки їй, а саме:

– процес виробництва має тривалий термін будівництва, а готова продукція повинна відповідати проєктному рівню вимог замовника;

– процес проєктування передбачає розгляд різних варіантів для вибору найбільш економічно доцільного;

– наявність кошторисів у вигляді калькуляції вартості будівельної продукції;

– продукція будівництва має тривалий термін експлуатації, капіталомістка, матеріаломістка, багатодетальна та складна, має індивідуальний характер, масштабна за обсягом, територіально закріплена, має особливий характер розрахунків за готову продукцію;

– порядок формування договірної ціни на виконання будівельно-монтажних робіт (далі – БМР) має ряд етапів, у склад яких входить кошторисна вартість БМР, що підлягає виконанню генеральним підрядником відповідно до контракту.

Управлінський облік визначають як внутрішній облік, який ведеться для задоволення потреб інформації керівництва всього підприємства та його структурних підрозділів [2; 3; 6]. На відміну від фінансового обліку, який регулюється державою та міжнародними стандартами, управлінський облік регулюється самим підприємством. Основним критерієм організації управлінського обліку є корисність одержуваної інформації для оцінки, контролю й прийняття управлінських рішень. Підприємства й організації організовують управлінський облік виходячи з особливостей діяльності, структури і розмірів підприємств, потреб управління.

Поліпшення економічної роботи на будівельних підприємствах, економія матеріальних, трудових і фінансових ресурсів значною мірою залежать від якісної організації управлінського обліку і, зокрема, від належної організації обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Таким чином, рівень організації обліку все ще

відстає від рівня розвитку виробництва. Таке відставання викликане наявністю ряду недоліків у діючій системі виробничого обліку на будівельних підприємствах. Основними з них є: невідповідність обліку організації і технології виробництва; відсутність науково обґрунтованих нормативів витрат; недосконаліть нормативних актів, що регулюють склад собівартості і систему обліку; необґрунтованість вибору варіанта ведення обліку витрат і калькулювання собівартості продукції тощо.

Особливості організації будівельного виробництва і повсюдне затвердження господарського ринкового механізму, який прийнято називати противитратним (тобто спрямованим на гранично можливе зменшення витрат), змушують по-новому поглянути на ряд аспектів давно відомої проблеми собівартості. При цьому необхідно підкреслити, що економічне її значення, незважаючи на переважно «витратну природу» цієї категорії, ні в якому разі не зменшується. На нашу думку, який би не був господарський механізм, відмовитися від зіставлення витрат, що втілюються в собівартість, і результатів роботи колективу неможливо.

Будівельне виробництво характеризує ряд специфічних особливостей, які визначають організаційну систему його обліку та контролю. Одна з головних таких особливостей – нерухомість та територіальна розмеженість будівельної продукції, що передбачає переміщення засобів праці та робочої сили по всіх об'єктах робіт. Іншою особливістю є значна тривалість виробничого циклу, що викликає поступове зростання технічної готовності споруджених об'єктів. Відповідний вплив на організацію обліку та контролю має стан розрахункових операцій замовників з підрядними організаціями. Особливістю в цьому напрямі є розрахунки замовників у результаті повного закінчення будівництва об'єкта пускового комплексу або окремої споруди, що впливає на рівномірність надходження грошових коштів підрядної організації.

На відміну від промислових підприємств, які користуються послугами інших підприємств (енерго-, водопостачання, водовідведення, послуги з ремонту, пусконалагоджувальні роботи тощо), будівельні організації вимушені створювати власні допоміжні виробництва.

Дослідження показують, що облік і контроль виконання БМР, їх якість та стан витрат є складовим елементом системи обліку та внутрішньогосподарського контролю підприємства, що поєднує в собі різні елементи управління і використовує їх у процесі вирішення проблем оперативного і стратегічного характеру.

Внутрішньогосподарський контроль БМР у діяльності будівельних підприємств є найважливішою ланкою управління. Такий контроль дає змогу оперативно дізнатися, які напрями діяльності будівельних підприємств є найефективнішими та перспективними, й відповідно до цього скоригувати дії керівництва, спрямувавши їх на використання сприятливих можливостей для отримання якомога більшого прибутку і позитивних результатів діяльності. Необхідність існування досконалої системи внутрішньогосподарського контролю пояснюється ще й суттєвими змінами в організації та методології системи інформаційного забезпечення, що відбувається у зв'язку з процесами тотальної комп'ютеризації сучасних підприємств, у тому числі і будівельних.

На основі різних видів технічної номенклатури об'єктів розроблено класифікацію об'єктів затрат для управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю за відповідними напрямами калькулювання собівартості БМР, що представлена на рис. 1.

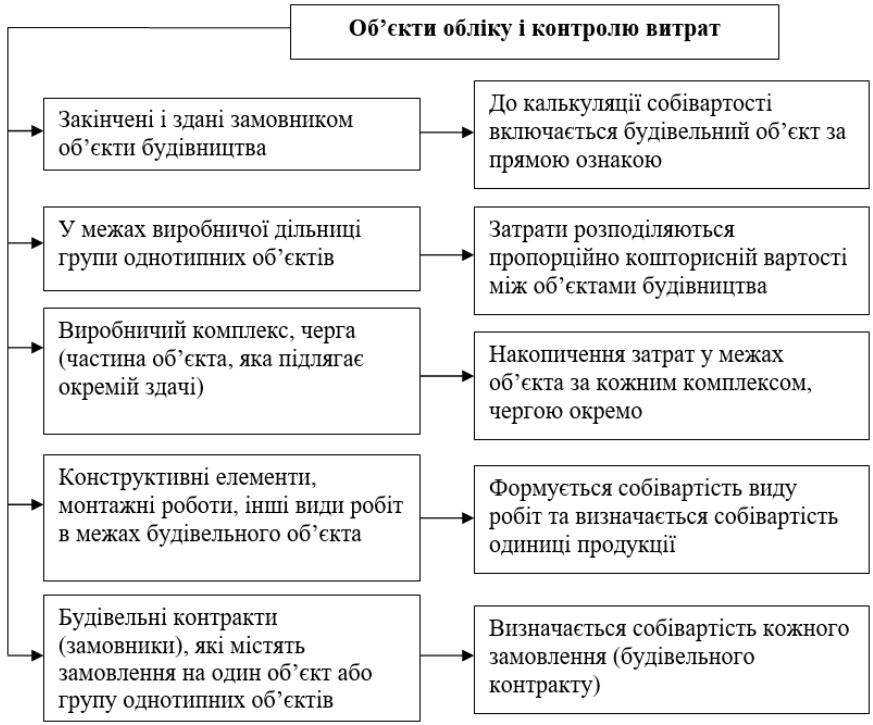

Рис. 1. Класифікація об'єктів управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю витрат за напрямами калькулювання собівартості БМР

Джерело: складено авторами.

Найбільш типовими порушеннями під час здійснення БМР у будівництві (поліпшенні) об'єктів необоротних активів можна вважати:

– виконання будівельно-монтажних робіт та робіт з проєктування нового будівництва і реконструкції підрядними та проєктними організаціями, які не мають ліцензії на виконання таких видів робіт;

– укладання договорів на виконання робіт з порушенням «Правил визначення вартості будівництва»: не вказуються документи, покладені в основу формування ціни, та не обумовлено джерело фінансування й обсяги виконаних робіт;

– неправильне застосування коефіцієнта впливу умов виконання робіт на весь обсяг робіт з урахуванням матеріальних витрат під час розрахунку вартості виконаних робіт за формою КБ-2, що порушує «Ресурсні елементні кошторисні норми на ремонтно-будівельні роботи». Цей коефіцієнт варто застосовувати лише до норм витрат праці робочих, зайнятих на ремонтно-будівельних роботах, та часу експлуатації будівельних машин і механізмів;

– понаднормове списання матеріалів;

– заниження вартості активів (основних засобів) унаслідок необґрунтованого віднесення витрат, пов'язаних з їх реконструкцією, на витрати виробництва замість збільшення вартості;

– віднесення витрат на експлуатацію машин та механізмів на рахунок 23 «Виробництво» внаслідок неякісно оформлених документів замість рахунку 151 «Капітальне будівництво», що призводить до заниження вартості активів (незавершеного будівництва);

– завищення вартості будівельно-монтажних робіт підрядними організаціями;

– зайве списання коштів на видатки всупереч законодавству внаслідок завищення вартості будівельно-монтажних робіт, що виникло за рахунок зайвого включення до вартості робіт витрат на використання машин та механізмів, що не підтверджується первинними документами.

Ведення управлінського обліку та внутрішнього контролю повинно регламентуватися безпосередньо в середині підприємства розробленими положеннями, які затверджені керівництвом. Для контролю й аналізу відхилень від норм за фактичною витратою будівельних матеріалів, заробітної плати у будівництві із зазначенням причин і винуватців використовуються «Відомості». Залежно від типу необхідної інформації бухгалтер (контролер) указує в запиті номер рахунку, період, за який необхідно одержати інформацію, а також розріз аналітичності: за підприємством, структурним підрозділом, замовленням (видом БМР), статтею витрат тощо.

Контролер повинен мати можливість проаналізувати за кожною статтею відхилення від норм, виявити причини відхилень і подати пропозиції щодо вдосконалення використання коштів. Особливо важливо мати інформацію про відхилення вже в процесі виконання БМР. Це дає можливість керівникам підприємства вплинути на процес будівництва з метою економічного використання матеріальних, трудових та інших ресурсів. Для здійснення детального контролю й аналізу непрямих витрат бухгалтер або контролер у міру необхідності може відображати у відомостях аналітичного обліку. Відображення інформації, залежно від потреб, можливе в таких розрізах: за рахунком, кодом аналітичного обліку, статтею витрат, структурним підрозділом, підприємством.

Контролер перевіряє всі статті витрат, аналізує їхнє використання, видає пропозиції щодо раціонального використання коштів за кожною статтею, установлює динаміку перевитрати за статтями витрат. Досить важливо, що бухгалтер (контролер) має можливість оперативно стежити за використанням коштів за кожною статтею витрат і вчасно пропонувати керівникам підприємства необхідні заходи щодо недопущення перевитрати за статтями непрямих витрат. На основі цієї інформації керівник може ухвалити рішення щодо ліквідації причин і факторів, що сприяють появі подібних порушень. Тому в нових умовах господарювання застосування нормативного методу обліку витрат на виробництво актуально й необхідно. Комп'ютеризація відкриває нові технічні можливості для застосування нормативного методу обліку витрат на будівництво й калькулювання собівартості продукції. При цьому нормативні витрати можна показувати в будь-яких аналітичних розрізах з будь-яким ступенем деталізації.

Залежно від цілей контролю бухгалтер (аудитор, контролер) у відомостях може відобразити інформацію в розрізі: основних рахунків, кодів аналітичного обліку (коду виробу, замовлення та ін.), структурних підрозділів тощо.

Для розрахунку й формування витрат, що списують на собівартість БМР за статтями витрат, а також для визначення незавершеного виробництва рекомендовано формувати «Оборотну відомість по виробничих рахунках». Під час формування цієї відомості бухгалтер (контролер) може вибрати інформацію в таких розрізах: до об'єкта обліку (замовлення, виробу та ін.), за статтею витрат, структурним підрозділом, підприємством, рахунком,

субрахунком, кодом аналітичного обліку. Контролер (бухгалтер) також може вказати період, за який необхідно одержати інформацію й номер рахунку. На підставі цієї відомості аналізується наявність незавершеного виробництва й динаміка за необхідний період. Також аналізуються відхилення витрат від нормативних величин і формуються пропозиції щодо вдосконалювання витрати коштів за статтями і напрямами, що впливає на кінцеві фінансові результати. У цілому по підприємству бухгалтер здійснює контроль за статтями витрат з виявленням причин відхилень і факторів, що впливають на їхнє виникнення.

Для одержання інформації, що дозволяє проаналізувати й проконтролювати рух коштів і правильність віднесення витрат на відповідні об'єкти зведеного обліку, а також для аналізу господарської діяльності підприємства рекомендовано формувати «Відомість визначення фактичної собівартості готової продукції».

Важливим моментом контролю є перевірка на правильність віднесення витрат на конкретні об'єкти витрат. Для цього контролер аналізує кожну статтю й у міру потреби відображає необхідну первинну інформацію.

На основі опрацювання літературних джерел [1; 4; 5; 8] обґрунтовано, що для запобігання типовим порушенням в облікових операціях у будівництві було доцільно:

– вживати заходи щодо відшкодування підрядниками сум завищення вартості виконаних робіт;

– посилити контроль з боку адміністрації підприємств за правильністю визначення вартості виконаних робіт та витрачання інвестиційних коштів від збору за забруднення навколишнього природного середовища;

– посилити контроль за своєчасністю проведення розрахункових операцій у бухгалтерському обліку капітального будівництва;

– впорядкувати роботу з прийняття наказів по підприємствах, своєчасного ознайомлення з ними та притягнення до дисциплінарної або матеріальної відповідальності посадових осіб, які допустили порушення фінансової дисципліни.

Застосування системного підходу до визначення шляхів удосконалення важливих аспектів управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю в будівництві дозволяє досягти:

– синхронізації роботи облікової, аналітичної, прогностичної, контрольної та управлінської ланок на усьому ланцюжку обґрунтування і прийняття рішень у сфері будівництва;

– налагодження якісного контролю за дотриманням інвестиційних та інших договірних зобов'язань через полегшення доступу до потрібної обліково-аналітичної інформації з належним ступенем достовірності;

– оперативного реагування на критичні відхилення в умовах і наслідках господарської діяльності будівельного підприємства;

– запобігання непередбачуваним збоям і помилкам у процесі здійснення будівництва та їх документального оформлення.

Висновки. Доведено, що належним чином врегульована організація та якісне методичне забезпечення управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю забезпечать достовірне отримання інформації для прийняття управлінських рішень, ефективного управління та виявлення резервів у будівництві. Обґрунтовано, що методика управлінського обліку і внутрішньогосподарського обліку будівельно-монтажних робіт залежить від організаційних і господарських форм процесу будівельного виробництва,

великої кількості учасників, самого процесу будівельного виробництва та від природних умов.

Застосування системного підходу для удосконалення управлінського обліку та внутрішньогосподарського контролю в будівництві дозволить: синхронізувати роботу облікової, аналітичної, прогностичної, контрольної та управлінської ланок на усьому ланцюжку обґрунтування і прийняття рішень; налагодити якісний контроль за дотриманням договірних зобов'язань через полегшення доступу до потрібної обліково-аналітичної інформації з належним ступенем достовірності; оперативно реагувати на критичні відхилення в умовах і наслідках господарської діяльності будівельного підприємства; запобігти непередбачуваним збоям і помилкам у процесі здійснення будівництва.

Розглянуті проблеми управлінського обліку і внутрішньогосподарського контролю в будівництві та запропоновані рекомендації щодо їх вирішення створюють базу для продовження досліджень у напрямі вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу і контролю діяльності будівельних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю: монографія. К.: КНЕУ, 2008. 256 с.

2. Організація бухгалтерського обліку: підручник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2002. 592 с.

3. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч.-практ. посіб. К.: Лібра, 2004. 880 с.

4. Диба В. М. Облік та аналіз необоротних активів: монографія. К.: КНЕУ, 2008. 228 с.

5. Ізмайлов Я. О. Облік і аналіз капітальних інвестицій: організація і методика (на матеріалах гірничо-збагачувальних підприємств): дис. … канд. екон. наук: 08.06.04. Київ, 2009. 177 с.

6. Кужельний М. В. Організація обліку: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

7. Кузьмінський Ю. А. Обліково-аналітичні можливості системи бухгалтерського (фінансового) обліку в забезпеченні управління ризиками. Київ: КНЕУ, 2017. 30–33 с.

8. Свірко С. В. Модернізація бюджетного обліку як інструмент успішної інтеграції національної економіки до світового господарства. *Актуальні проблеми економіки.* 2014. № 5(155). С. 478–484.

9. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2000. 578 с.

10. Сторожук Т. М. Облікова політика підприємства. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. 240 с.

11. Bebbington, J., Russell, S., Thomson, I. (2017). Accounting and sustainable development: Reflections and propositions. *Critical Perspectives on Accounting.* Vol. 48. P. 21–34. Retrieved from: https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.06.002

12. Suprunova, E. (2018). Transformation of new types accounting in the context of globalization and digitalization of the economy. *International Accounting*. Vol. 21 issue 8. P. 870–886. Retrieved from: https://doi.org/10.24891/ia.21.8.870

13. Hall, M., O'Dwyer, B. (2017). Accounting, non-governmental organizations and civil society: *The importance of nonprofit organizations to understanding accounting, organizations and society.* Vol. 63. P. 1–5. Retrieved from: https://doi.org/10.1016/j.aos.2017.11.001

14. Хэндриксен Э. С., Ван Бреда М. Ф. Теория бухгалтерского учёта: пер. с англ. М.: Финансы и статистика, 1997. 576 с.

15. International accounting standart. URL: http://www.eifrs. Ifrs.org/

REFERENCES

1. Bondar, M. I. (2008). Investycijna diyalnist: metodyka ta organizaciya obliku i kontrolyu [Investment activity: accounting and control methodology and organization: monograph]. Kyiv. KNEU. 256 p. [in Ukrainian].

2. Butynec, F. F. (2002). Organizaciya buxgalterskogo obliku [Organization of accounting: a textbook]. Zhytomyr. Ruta. 592 p. [in Ukrainian].

3. Golov, S. F. (2004). Buxgalterskyj oblik ta finansova zvitnist za mizhnarodnymy standartamy [Accounting and Financial Reporting by International Standards: Study-Practice. tool]. Kyiv: Libra. 880 p. [in Ukrainian].

4. Dyba, V. M. (2008). Oblik ta analiz neoborotnyx aktyviv [Accounting and analysis of fixed assets: monograph]. Kyiv. KNEU. 228 p. [in Ukrainian].

5. Izmaylov, Ya. O. (2009). Oblik i analiz kapitalnyx investycij: organizaciya i metodyka (na materialax girnycho-zbagachuvalnyx pidpryyemstv). [Accounting and analysis of capital investments: organization and methodology (on materials of mining and concentrating enterprises)] dissertation PhD. 08.06.04. Kyiv. 177 p. [in Ukrainian].

6. Kuzhelnyj, M. V. (2010). Organizaciya obliku [Accounting organization: a textbook]. Kyiv. Centr uchbovoyi literatury – Center for Educational Literature. 352 p. [in Ukrainian].

7. Kuzjminsjkyj, Jurij. (2017). Oblikovo-analitychni mozhlyvosti systemy bukhghaltersjkogho (finansovogho) obliku v zabezpechenni upravlinnja ryzykamy [Accounting and analytical capabilities of the system of accounting (financial) accounting in the provision of risk management]. Kyjiv: KNEU, 2017. 30–33 p. [in Ukrainian].

8. Svirko, S. (2014). Modernization of budget accounting as an instrument for the successful integration of the national economy into the world economy. *Actual problems of the economy*. Vol. 5 (155). P. 478–484. [in Ukrainian].

9. Sopko, Vasylj. (2000). Bukhghaltersjkyj oblik: Navch. posibnyk [Accounting: Teaching manual]. Kyjiv: KNEU. 578 p. [in Ukrainian].

10. Storozhuk, T. M. (2015). Oblikova politika pidpriyemstva [Company accounting policy]. Irpin: Nacionalnij universitet DPS Ukrayini. 240 p. [in Ukrainian].

11. Bebbington, J., Russell, S., Thomson, I. (2017). Accounting and sustainable development: Reflections and propositions. *Critical Perspectives on Accounting*. Vol. 48. P. 21–34. Retrieved from: https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.06.002 [in Eng.].

12. Suprunova, E. (2018). Transformation of new types accounting in the context of globalization and digitalization of the economy. *International Accounting*. Vol. 21 issue 8. P. 870–886. Retrieved from: https://doi.org/10.24891/ia.21.8.870 [in Eng.].

13. Hall, M., O'Dwyer, B. (2017). Accounting, non-governmental organizations and civil society: *The importance of nonprofit organizations to understanding accounting, organizations and society*. Vol. 63. P. 1–5. Retrieved from: https://doi.org/10.1016/j.aos.2017.11.001 [in Eng.].

14. Hendricksen E. & Van Breda M. (1997). Accounting Theory. Moscow: Finance and Statistics, 576 p. [in Rus.].

15. International accounting standart. URL: http://www.eifrs. Ifrs.org/

Volodymyr M. Kraevsky, DSc (Economics), Professor, University of the State Tax Service of Ukraine;

Kateryna S. Pinchuk, Postgraduate student, University of the State Tax Service of Ukraine

Improvement of Management Accounting and Internal Economic Control in Construction

Each construction company, structural unit must have complete information on the level and structure of current costs of production of construction products. In these conditions, there is a need for further improvement of the system of management accounting and internal control of the completed construction works in construction.

Improvement of economic work at construction enterprises, savings of material, labor and financial resources depend to a large extent on the qualitative organization of management accounting and, in particular, on the proper organization of cost accounting and costing of products (works, services). Meanwhile, the level of accounting organization is still lagging behind the level of production development. This backlog is caused by the presence of a number of shortcomings in the current system of production accounting at construction enterprises. The main ones are: mismatch accounting of production organization and technology; lack of scientifically substantiated cost standards; imperfection of normative acts regulating cost composition and accounting system; unreasonableness of the choice of a variant of keeping of the cost accounting and costing of production etc.

The purpose of the article is to investigate the existing problems and to improve the organizational and methodological aspects of management accounting and internal control in construction.

In the course of the research the following methods were used: dialectical, generalization, comparison, system analysis, observation of economic activity, graphic, etc.

It is proved that properly regulated organization and high quality methodological support of management accounting and internal economic control will ensure reliable receipt of information for making management decisions, effective management and identifying reserves in construction. It is substantiated that the method of management accounting and in-house construction and assembly works depends on organizational and economic forms of the process of construction production, a large number of participants, the process of construction production and the natural conditions.

The application of a systematic approach to improve management accounting and internal control in construction will allow: to synchronize the work of accounting, analytical, forecasting, control and management units throughout the chain of justification and decision making; establish quality control over compliance with contractual obligations, by facilitating access to the required accounting and analytical information with the proper degree of certainty; respond promptly to critical deviations in the conditions and consequences of the economic activity of the construction company; prevent unforeseen failures and errors in the construction process.

Key words: *managerial accounting, internal control, accountant, controller, construction and installation work, construction.*

Стаття надійшла до редакції 13 квітня 2020 року